

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

6 december 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, MEDIA EN SPORT

Interpellatie van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over een eventueel nieuw Vlaams volkslied

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het ontwerp van uitvoeringsbesluit met betrekking tot het decreet over het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid

Vraag om uitleg van de heer Dany Vandenbossche tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over graffiti binnen het kunstcircuit

Commissie voor Cultuur, Media en Sport

Donderdag 6 december 2001

VOORZITTER : De heer Jos Stassen

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.16 uur.*

Interpellatie van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over een eventueel nieuw Vlaams volkslied

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Hauthem tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over een eventueel nieuw Vlaams volkslied.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik moet u eerlijk zeggen dat ik deze interpellatie eigenlijk liever niet had gehouden. Ik ben het trouwens helemaal eens met de heer Deweerdt die zich op 10 november in De Financieel-Economische Tijd afvroeg of het Vlaams parlement werkelijk niets beter te doen heeft dan zich in alle ernst te buigen over de zin en de onzin of over de toekomst van het huidige Vlaamse volkslied.

Toen ik de berichten las over het verzoekschrift van de heer Wouters dacht ik dat dit wel zou overwaaien en dat men aan de indiener – aan wie ik niets verwijt, want iedereen heeft het recht verzoekschriften in te dienen en behandeld te zien – vriendelijk zou meedelen dat de betreffende tekst eigenlijk zonder voorwerp is vermits die geen deel uitmaakt van het officiële Vlaamse volkslied.

Tot mijn grote verbazing hebben toch een aantal parlementsleden verklaard dat hieraan een grondig debat moest worden gewijd en dat dit Vlaams volkslied in alle ernst in vraag moest worden ge-

steld. Waarmee zijn we in godsnaam bezig in dit Vlaams Parlement ?

Ik dacht dat ook dat zou overwaaien, tot onze eigenste minister van Cultuur er nog een schepje bovenop deed door te verklaren dat hij er al enkele maanden aan dacht om naar aanleiding van de 700ste verjaardag van de Guldensporenslag een ander Vlaams volkslied ingang te doen vinden. Als ook de minister zich achter die trend zet, dan rest mij geen andere mogelijkheid dan te interpelleren. Indien men ons in het buitenland over dit thema zou bezig zien, zou men onder de tafel rollen van het lachen en zichzelf eens goed op de dijen kletsen.

Misschien is er evenwel meer aan de hand. Het gaat hier immers niet om de vraag of dit wel het mooiste of het beste lied is, dan wel of het wel de mooiste melodie is. Het gaat hier ook niet om de vraag of de tekst gedateerd is, want dat is – net zoals bij alle volksliederen – uiteraard het geval.

Ik raad u aan om ook eens de Marseillaise, het Deense volkslied en het Mexicaanse volkslied te lezen. In het Deense volkslied zult u kunnen lezen dat Kong Christian met zijn zwaard inhakt op de hersenen van de vijand. En in het Mexicaanse volkslied zult u horen hoe de vaandels, verzadigd van het vijandelijke bloed, in de wind wapperen.

Waar zijn we in godsnaam mee bezig ? Als onze altijd alerte minister van Cultuur, steeds bekommerd om nieuwe ontwikkelingen in de samenleving, nu vindt dat ons volkslied aangepast moet worden aan de maatschappelijke realiteit, dan moet wel elk volk of land zijn volkslied om de vijftig jaar gaan aanpassen. Ik suggereer dan ook om nu al werk te beginnen maken van een aanpassing van het Kabouter-Ploplied, momenteel een megahit op alle huwelijksfeesten en in alle balzalen. Immers, binnen tien jaar zal ook dat lied gedateerd zijn.

Van Hauthem

Ik wil daarmee dus gewoon zeggen dat het hier in deze kwestie niet gaat om het al dan niet gedateerd zijn van de tekst, of om hoe mooi of niet mooi de melodie wel is.

Ik vraag me af of dit debat niet past in een bepaalde tendens die nu al een paar jaar aan de gang is. Ik wou eerst het woord 'strategie' gebruiken, maar zal toch maar bescheiden blijven. Die tendens bestaat erin om alles wat ook maar een beetje naar Vlaams neigt of naar Vlaamse identiteit verwijst, met alle mogelijke argumenten in het verdomhoekje, in het hoekje van het bekrompen, enge en onverdraagzaam nationalisme en dergelijke te duwen. Als men die redenering zou doortrekken, moet men zich ook afvragen of een volkslied an sich dan ook geen aberratie of een op zich terugplooiën van een bepaald volk is. Ik vraag me dus af of men niet alles wat ook maar een beetje naar Vlaamse identiteit zweemt, in het verdomhoekje van de onverdraagzaamheid en het verkrampde, op zichzelf terugplooiende nationalisme wil duwen.

We zien dit trouwens ook bij de Guldensporenvieringen, die er steeds meer als happenings uit beginnen zien. De Vlaamse regering heeft ook het project Vlaanderen-Europa 2002, dat niets met Vlaams nationalisme te maken had, afgevoerd. Waar zijn we in godsnaam mee bezig? Elk volk grijpt toch een gebeurtenis uit zijn geschiedenis aan om daar zijn feestdag rond op te bouwen? Elk volk doet dat complexloos, tenzij hier. In Vlaanderen lopen er blijkbaar nogal wat gecompliceerden rond.

Ik vraag me dan ook af of het ter discussie stellen van het Vlaams volkslied nu niet de ultieme aanval is op de symbolen van de Vlaamse Gemeenschap, ja zelfs van de Vlaamse beweging. Ik denk dat een bepaalde ideologische geboorneerdheid stilaan in verdwazing aan het omslaan is.

Ik zou moeilijk kunnen begrijpen dat een gewezen voorzitter van een partij die zich toen Vlaams-nationaal noemde, er in alle ernst over nadenkt om dat Vlaams volkslied, het lied van de Vlaamse beweging, te herschrijven.

Mijnheer de minister, uitgerekend u zou toch moeten weten dat men in 1973 heel bewust voor de Vlaamse Leeuw als volkslied heeft gekozen. Toen werd immers heel bewust het lied van de Vlaamse beweging overgenomen. En als ik het over de Vlaamse beweging heb, dan bedoel ik de heel brede Vlaamse beweging, dan heb ik het over iedereen die zich heeft ingezet om dat volk, dat we

toch zijn, te emanciperen. De Vlaamse beweging is mijns inziens immers ook een emancipatorische beweging die als dusdanig wordt erkend. Het gaat daarbij niet over een al dan niet partijpolitieke Vlaamse beweging, maar over alle mensen die zich in de loop van de voorbije decennia hebben ingezet opdat we nog onze eigen taal zouden kunnen spreken, opdat we in onze eigen taal onderwijs zouden kunnen volgen, opdat we in onze eigen taal berecht zouden kunnen worden, enzovoort. Ik heb het dus ook over mensen zoals Emiel Moyson, Frans Van Cauwelaert, Herman Vos, Camille Huysmans, Hendrik Fayat, enzovoort die, elk vanuit hun eigenheid, daar een steentje toe hebben bijgedragen. Precies dat was de reden waarom men in 1973 het lied van de Vlaamse beweging tot officieel Vlaams volkslied heeft uitgeroepen. Het zou me dus verbazen dat uitgerekend u, als gewezen voorzitter van een Vlaams-nationale partij, precies op de 700ste verjaardag van de Guldensporenviering plots dat principe in vraag zou stellen.

Mijnheer de minister, bedoelt u dat nu ernstig of als grap? Ik zou u aanraden te stoppen met die waanzin. Ik denk dat de heer Van den Brande gelijk heeft dat elk volkslied gegroeid is vanuit een bepaalde historische context, waarvoor men respect moet tonen. Hij zegt dat men voor het overige met de 'fikken' van het volkslied moet blijven. Ik zou de minister dan ook effectief willen vragen om daar met zijn 'fikken' af te blijven.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, ik was een beetje geschrokken door de verslaggeving in de kranten over deze commissie. Die bleek niet helemaal objectief te zijn.

Ik was ook verwonderd toen ik een interview las over dit onderwerp met de minister van Cultuur. Wat het technische element betreft, is het verzoekschrift zonder voorwerp, vermits enkel de eerste twee strofen van de Vlaamse Leeuw als officieel volkslied worden aanvaard. Dat is niet enkel bij dit decreet, maar reeds bij de eerste decreten van de Vlaamse Cultuurraad vastgelegd.

Daarover gaat het echter niet, en ook niet over het gedateerd zijn van de agressieve teksten. Ik zou die teksten trouwens wel eens naast een aantal dialogen uit hedendaagse geweldfilms en zelfs tekenfilms willen leggen. Ik denk dat het volkslied het qua bloederigheid en wreedheid zou moeten afleggen.

Van Hecke

Ik heb wel moeite met het feit dat men denkt aan het creëren van een volkslied. Ik dacht dat het van de negentiende eeuw geleden was dat men volksliederen had gecreëerd. Andere volkeren hebben steeds een keuze gemaakt uit bestaande liederen, omdat die hebben bewezen een draagvlak te hebben. Het creëren van volksliederen staat haaks op de inhoud van het begrip volkslied. Een volkslied moet sowieso een draagvlak hebben en herkenbaar zijn.

Ik sluit me dus gedeeltelijk aan bij de vraag van de heer Van Hauthem. Ik begrijp niet goed dat men het creëren van een volkslied als uitgangspunt neemt. Ik zou ook willen verwijzen naar een boeiende reportage van de heer Büch over het Waltzing Mathilda-lied van Australië. Dat lied werd in het parlement niet aanvaard als volkslied, maar de Olympische Spelen in Sydney werden er wel mee afgesloten. Dit bewijst dat de maatschappelijke draagkracht een volkslied maakt tot wat het is. Ik wil de Vlaamse Leeuw wel ontdoen van een aantal accenten, maar ik denk toch dat het vandaag nog steeds als volkslied wordt erkend door vele – ook jonge – mensen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik ben blij dat ik nog eens aanwezig mag zijn in deze commissie. Ik zou hier echter liever aanwezig zijn bij andersoortige onderwerpen. De discussie van vandaag vind ik een beetje bedroevend. Ik wens me aan te sluiten bij de vraagstelling. De heisa die over deze thematiek wordt gemaakt, zint mij absoluut niet.

Collega's, ik vind in alle eerlijkheid dat de interpellatie van de heer Van Hauthem op een serene manier werd gebracht. Ik ben zeer benieuwd naar het antwoord van de minister.

Het gaat hier niet om een verhaal van 700 jaar. Een hymne, een volkslied wordt op een bepaald moment gecreëerd. Het is slechts sinds ongeveer honderd jaar dat we met recht en reden spreken over het ontwikkelen van de Vlaamse identiteit. Dit betekent dat dit volkslied te 'dateren' is.

Het bevreedt mij dan ook dat dit plots in vraag wordt gesteld. In andere landen gebeurt dat niet. Het is blijkbaar enkel hier aan de orde, om God weet welke reden. We zullen die reden wel kennen na de repliek van de minister. Ik heb vernomen dat

eminente collega's bereid zijn om allerlei varianten op het volkslied te ontwikkelen. Dat is allemaal niet onaardig, maar een hymne is een hymne.

Gisteren was het een heuglijke dag voor dit parlement, want het Vlaams Parlement bestond 30 jaar. Bij de start van wat vandaag het Vlaams Parlement is, werd deze hymne al gezongen door verschillende partijen. Het was een spontane reflex van fierheid : men was trots op de Vlaamse identiteit en de Vlaamse eigenheid. Het was een outing.

Daarbovenop komt dat in 1973 decretaal werd vastgelegd wat de hymne was, wat de feestdag was, wat de vlag was en waaraan die beantwoordden. Deze symbolen waren er dus al ongeveer een kwarteeuw geleden. Men wilde die symbolen toen invullen met een inhoud, en Vlaanderen uitbouwen met alles erop en eraan. Een kwarteeuw later merk ik echter dat men in vraag stelt wat decretaal vastligt.

Het volkslied is iets eigen, ongeveer honderd jaar geleden tot stand gekomen bij de echte start van de Vlaamse beweging. Nu wordt dat allemaal in vraag gesteld omwille van modieuze redenen. Ik ben benieuwd naar het antwoord van de minister.

De voorzitter : Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Na de uitleg van de collega's wil ik een andere noot laten horen. Ik lees zowel in het verzoekschrift als in de interpellatie dat een volkslied een lied is dat door de hele bevolking wordt gedragen, zo niet zou het zinloos zijn dat volkslied nog langer als volkslied te beschouwen. Dat vind ik een bijzonder sterke basis, en het is eigenlijk ook een noodzaak. Het is zeker niets om te banaliseren.

Ik begrijp iets niet goed, collega's : jullie zeggen dat dit een banale zaak is waarmee we veeleer zouden moeten lachen, waarmee we ons eigenlijk niet moeten bezighouden. Dan vraag ik me af waarom jullie dat volkslied hier met hand en tand verdedigen.

Ik wil toch ook het verzoekschrift een beetje verdedigen. Zelfs na 25 jaar, zelfs als is het decretaal vastgelegd, is onze maatschappij enorm geëvolueerd in een andere richting. Ik denk bijvoorbeeld aan de vrouwelijke helft van de bevolking, die zich volgens mij absoluut niet herkent in het lied. Dat neemt echter niet weg dat men de Vlaamse Leeuw als lied kan blijven respecteren. Het heeft zijn historische waarde, het is zo gegroeid en het zal altijd

Hermans

blijven bestaan. Ik vraag me echter af of het nog altijd zal worden gezongen.

Ik kan alleen maar toejuichen dat er over de tekst wordt nagedacht. In het buitenland geldt blijkbaar het principe 'hoe bloediger, hoe beter'. Ik denk echter dat we ons niet aan het buitenland moeten spiegelen. Ik vind dat Vlaanderen het initiatief moet durven nemen, moet durven zeggen dat we een nieuw Vlaanderen zijn. We hebben nu ons zelfbewustzijn, we geloven in onszelf, we kijken met een open blik naar de wereld.

Ik vind dat het hoog tijd wordt dat dit ook wordt vertaald naar onze maatschappij, naar onze mensen, naar de Vlamingen. Dit moet niet meteen decretaal worden vastgelegd. Er mag best een nieuwe volkshymne worden geschreven. Waarom zou hier geen opdracht voor mogen komen? Elke hymne of volkslied heeft waarschijnlijk ooit een opdrachtgever gehad. Een volkslied is nooit zomaar gegroeid, misschien wel ontstaan. Ik pleit ervoor om hier na 25 jaar over na te denken.

De voorzitter : Misschien kan het verzoekschrift van de heer François Wauters hieraan worden gekoppeld. Er is een voorstel van besluitvorming dat door mevrouw Van Hecke reeds gedeeltelijk werd samengevat. Ik verwijs naar het decreet van 7 november 1990 waarbij de vlag, de feestdag en het volkslied van de Vlaamse Gemeenschap worden vastgelegd. De eerste twee strofen en het refrein zijn van de hand van de heer Hippoliet van Peene en de muziek is van de heer Karel Miry. De strofen waar de heer Wouters naar verwees, staan niet in de erkende versie.

Minister Bert Anciaux : Dit is geen banale aangelegenheid, waar met een kwinkslag over moet worden gesproken. Een volkslied is een symbool. Symbolen zijn belangrijk, identiteitsbevestigend en drukken de verbondenheid van een gemeenschap uit. Ik zal mijn verleden nooit verloochenen. Ik heb het grootste respect voor volksliederen, zelfs als ze kunstmatige gemeenschappen oproepen, en zeker voor ons eigen volkslied.

Het volkslied is het symbool van een volksgemeenschap. Het moet in de eerste plaats het gemeenschapsgevoel en de identiteit versterken. Dat is de functie en het nut van symbolen. Ze hebben op zichzelf geen waarde, maar ze zijn verbonden met de gemeenschap waartoe ze behoren.

Het getuigt van maturiteit en openheid van een gemeenschap om te gepasten tijde het debat te voeren over de symbolen die haar dragen. De vraag luidt of deze symbolen de beste zijn om die verbondenheid uit te drukken en of ze nog voldoende door deze gemeenschap worden gedragen. Een symbool dat niet langer door de gemeenschap wordt gedragen, staat haaks op die gemeenschap en vervult niet langer de functie van het totstandbrengen van verbondenheid. Hopelijk drukt het geen afkeer van verbondenheid met andere gemeenschappen uit en blijft het tegelijk een uiting van openheid van een gemeenschap.

Het debat alleen al hierover is een uiting van openheid. Toen in de commissie een verzoekschrift werd ingediend, is mij om mijn opvatting hieromtrent gevraagd. Ik ben de mening toegedaan dat het geen kwaad kan om over de eigen symbolen na te denken. Als het debat over de symbolen leidt tot meer polarisering, of breuken veroorzaakt of versterkt, moet het worden afgesloten. Indien het tot openheid leidt of nog tot een lied waar meer mensen zich kunnen mee vereenzelvigen, dan is dat positief. Als een gesprek tot die conclusies zou leiden, zou het dom zijn het niet te voeren.

Wij leven niet in de negentiende, maar in de eenentwintigste eeuw. We moeten symbolen durven bevragen. Ik doel op de tekst van het volkslied en vraag me af of die voldoende aansluit bij wat mensen kan verbinden. Daar heb ik soms mijn twijfels over, al betwist ik het volkslied niet. Ik voel sterk de behoefte om twee volksliederen te hebben, namelijk een Vlaams en een Europees, want beiden zijn mijn thuis.

Het misbruiken van symbolen door extreem-rechts en onverdraagzame bewegingen is geen argument in deze aangelegenheid. Vaak blijkt immers dat elk symbool kan worden misbruikt. Wie een betoging inricht, zou haast elke deelnemer moeten screenen op de zuiverheid en de duidelijkheid waarmee hij zich achter een slogan schaaft. Dit is geen argument. Voor mij is dit zelfs bijna een omgekeerd argument. Mijns inziens mogen we dit niet laten recupereren.

Ik heb het gevoel dat een aantal mensen het moeilijk hebben met de tekst. Ik heb het dan niet enkel over de vierde en de vijfde strofe, maar ook over de eerste twee strofen. Deze tekst sluit niet onmiddellijk aan bij de leefwereld van de hedendaagse jongeren. Ik ga ervan uit dat de Bijbel en de Koran ongetwijfeld ook hun waarde hebben. Dit betekent evenwel niet dat iemand alles wat in die boeken

Anciaux

staat, letterlijk moet nemen zoals het indertijd is neergeschreven.

Lang geleden heb ik nog bij een sekte gezeten die dit wel deed. Ik ben daar trouwens buitengezet. Ik wens nooit meer in een sekte te zitten die teksten uit het verleden letterlijk op het heden probeert toe te passen.

Volgens mevrouw Van Hecke zal dit probleem zich met elk volkslied voordoen. Ik kan me hierbij aansluiten. De vraag of een andere tekst een soort internationale ambassadeur van onze gemeenschap zou kunnen zijn, zou evenwel van de openheid van onze gemeenschap getuigen.

De heer Wouters heeft in De Zevende Dag een eerlijke argumentatie gehanteerd. Ik zou liever hebben dat Vlaanderen bekend zou staan als een open, verdraagzame, levenslustige en pacifistische gemeenschap die een aantal problemen met een kwinkslag tracht op te lossen. De heer Wouters zou hier allicht de werkwiligheid van het Vlaamse volk aan toevoegen.

Het gaat hier alleszins om positieve kwaliteiten die in de huidige tekst van ons volkslied niet tot uiting komen. Ik wou eens nagaan of ons volk voldoende open en rijp is om te durven nadenken over een tekstwijziging die beter zou verwoorden wie we zijn en wie we willen zijn.

Een aantal van de daarnet gemaakte opmerkingen kan ik begrijpen. Een aantal opmerkingen snap ik echter volstrekt niet. Ik veronderstel dat dit aan mij ligt.

Mijnheer Vandenbroeke, een decreet is niet eeuwig. Ik doe haast niets anders dan decreten wijzigen. Mijns inziens is het ook de taak van een parlement om decreten te wijzigen. Het bestaan van een decreet is geen argument om een situatie in stand te houden. Aangezien u zelf al heel wat decreten hebt gewijzigd, kan ik me trouwens niet voorstellen dat dit uw uitgangspunt zou zijn.

Ik ben het eens met de stelling dat het volkslied niet lukraak in vraag mag worden gesteld. Ik word bijna bang van het feit dat de vraagstelling op zich al zoveel weerstand oproept. Ik vraag me af wie schrik heeft om zaken in vraag te stellen.

Ik ben het helemaal niet eens met de opmerking dat een volkslied oud moet zijn en niet zomaar kan worden gecreëerd. Wie de geschiedenis onder-

zoekt, zal merken dat de meeste volksliederen gecreëerd zijn. De Marseillaise is ontstaan toen het lied als volkslied naar voren is geschoven. Het argument dat volksliederen niet worden gecreëerd, gaat niet op.

Ik heb daarnet al verklaard dat ik wel van de symboliek van het volkslied houd. Ik hecht zeker waarde aan de viering die in 2002 zal doorgaan. Op een dergelijk tijdstip zou het mooi zijn een open gesprek te voeren over een eventuele actualisering, maar ik maak me in dit verband al lang geen illusies meer.

Indien we het volkslied zouden actualiseren, zou het nog steeds uit een traditie afkomstig zijn. Het zou verwoorden wie we nu zijn en wie we vroeger waren. Het gaat hier dan niet om de traditie van het volkslied zelf, maar de traditie van het volk lijkt me veel belangrijker.

De heer Van den Brande heeft verklaard dat ik met mijn handen van het volkslied moet blijven. Het is evenwel uit eerbied dat ik me met dergelijke zaken wil bezighouden. Als minister van Cultuur vind ik het belangrijk om niet enkel harde materies te behandelen. Het leven van een gemeenschap wordt immers ook door dergelijke zaken bepaald.

Blijkbaar vind ik het volkslied belangrijker dan de heer Van Hauthem, die in zijn inleiding vragen heeft gesteld als : 'Waar zijn we in godsnaam mee bezig ?' en 'Hebben we niets zinvoller te doen ?'

Ik vind dit een belangrijk onderwerp, zeker voor een minister van Cultuur en voor een commissie voor Cultuur. Dat de heer Van Hauthem, die deze vergaderingen meestal niet bijwoont, hier vandaag met een hele delegatie aanwezig is, is wellicht te wijten aan het feit dat het hier een onbelangrijk onderwerp betreft. Blijkbaar heeft hij niets anders te doen dan nadenken over de zin en de onzin van ons volkslied.

Iedereen weet dat het hier gedateerde teksten betreft. Ik heb trouwens nooit gezegd dat er een nieuw volkslied moet komen. Ik heb enkel gezegd dat het mogelijk moet zijn om hier eens over na te denken. Persoonlijk ben ik op dit vlak steeds zeer voorzichtig. Ik zou niet verder gaan dan een aanpassing van de tekst en het behoud van de bestaande melodie. Ik vind dit alleszins de moeite om eens over na te denken.

Het volkslied heeft een nationalistische inslag, en dan heb ik het hier over de open betekenis van het nationalisme. Ik ben zelf jarenlang voorzitter ge-

Anciaux

weest van een Vlaams-nationale partij die de verbondenheid tussen de mensen wou verhogen, die de volksgemeenschap haar plaats wou geven en die andere gemeenschappen met respect wou behandelen. Dit betekent dat we ook binnen onze eigen gemeenschap respect wilden opbrengen voor iedereen die hier woont. Wat dit laatste betreft, is er uiteraard een fundamenteel verschil tussen onze definities van nationalisme. Ik geloof in een open nationalisme. Als Vlaams-nationalist vind ik het bijna een plicht te durven nadenken over de symbolen van onze volksgemeenschap die de verbondenheid vergroten, in de plaats van die verbondenheid voor een stuk in het gedrang te brengen.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer de minister, wij zijn niet veel wijzer geworden. U zegt hier niet veel meer of minder dan wat u in De Morgen hebt verklaard. Dat de tekst niet aansluit bij de leefwereld van de jongeren, zal wel juist zijn. In Frankrijk zal dat ook niet het geval zijn. Overal ter wereld wordt het volkslied echter in ere gehouden uit een soort respect voor de traditie, waarbij men goed weet dat het uit een bepaalde historische context is voortgekomen. Als er een regime verandert, kan het zijn dat een volkslied mee verandert.

Mijnheer de minister, u zegt dat wie de symbolen niet in vraag stelt niet open is. Ik ben het daar niet mee eens. Wij zijn dus niet open als we ijveren voor het behoud van symbolen.

Mijnheer de minister, als de kwestie van het volkslied fundamenteel ter discussie wordt gesteld, dan zult u het omgekeerde bereiken van de verbondenheid die u wenst, namelijk polarisatie. Ik vraag mij af of het dat waard is. In 1973 heeft de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap de symbolen immers unaniem aangenomen.

Minister Bert Anciaux : Mijn partij heeft zich toen onthouden.

De heer Joris Van Hauthem : Niemand stemde tegen. Die symbolen zijn toen dus algemeen aanvaard. Waarom worden ze nu in vraag gesteld ? Als het volkslied moet aansluiten bij de hedendaagse leefwereld, dan moet het om de 50 jaar worden gewijzigd. Dat doet geen enkel land.

Mijnheer de minister, ik vind dat uw argumentatie niet opgaat. Het feit dat het volkslied in 1973 is

aangenomen, betekent toch dat het door iedereen wordt gedragen. Hoe zou u bovendien meten in welke mate mensen achter het nieuwe volkslied staan ? Door een meerderheid in het parlement ?

Minister Bert Anciaux : In Australië werd een volksraadpleging georganiseerd.

De heer Joris Van Hauthem : Zult u dan een referendum organiseren ? Wat is een volkslied dat wordt 'gedragen' door de samenleving ? Moet er consensus over bestaan ? Moet er een tweederde meerderheid voor zijn ?

Dat de symbolen in vraag worden gesteld, vertelt veel over de tendens die er vandaag heerst, namelijk dat alles wat naar traditie verwijst, verwerpelijk is. Daarom vraag ik me af waar wij mee bezig zijn. U zoekt een breuklijn in de samenleving waar er geen is. Wie heeft de Vlaamse Leeuw ooit in vraag gesteld ? Slechts één persoon heeft dat gedaan en dan nog op basis van een verkeerde tekst.

Ik vind dat symbolen van een gemeenschap niet zomaar kunnen worden veranderd. Het toppunt is dat de minister ons nu gaat dwingen hierover een motie in te dienen, op een ogenblik dat het parlement 30 jaar bestaat. Proficiat, mijnheer de minister.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de minister, ik voel mij niet goed bij de teneur van bepaalde passages uit uw antwoord. De vraag van de heer Wouters is in mijn ogen niet belachelijk, want er bestaan geen belachelijke vragen : er bestaan enkel belachelijke antwoorden. Ik vind het dan ook positief dat we daarover van gedachten kunnen wisselen.

Mijnheer de minister, u zegt dat degenen die beweren dat er geen maatschappelijk draagvlak is voor de vraag tot wijziging, niet open genoeg zijn om te durven nadenken over een nieuw volkslied. Ik voel mij helemaal niet verkrampd als ik vind dat er vandaag niet moet worden nagedacht over een nieuw volkslied. Ik heb immers nog niet ervaren dat er een maatschappelijk draagvlak bestaat om het huidige in vraag te stellen. Als dat er ooit komt, zal ik met veel genoegen mee nadenken. Misschien kan er dan een opdracht worden gegeven of een wedstrijd worden georganiseerd. Er kan natuurlijk ook een keuze worden gemaakt uit onze Vlaamse liederenschat.

Van Hecke

De heer Wouters heeft niet gevraagd het volkslied te veranderen. Hij heeft gevraagd bepaalde passages te schrappen. Dat dacht ik toch. Ik denk dat we de kwestie ernstig hebben besproken en dat het debat de moeite waard was. De mensen die vinden dat er verandering moet komen, mogen niet worden veroordeeld.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. U bent uitgebreid ingegaan op de symboliek. De symboliek is historisch gegroeid en decretaal vastgelegd. Ik denk dat we die symbolen vandaag niet in vraag moeten stellen. In verband met onze identiteit zijn er immers heel andere zaken aan de orde. Symbolen zijn er op een bepaald ogenblik gekomen en ze hebben hun waarde. Ze bevestigen een identiteit. We moeten wel voorzichtig zijn met symbolen. Ze kunnen immers worden misbruikt. Dat is mijn eerlijke mening.

Ik ben een Vlaming. Ben ik daar fier op ? Ik ben een Vlaming die is geboren in Waregem op 6 juli 1944. Dat is mij overkomen.

Minister Bert Anciaux : Dat is ons overkomen.

De heer Chris Vandenbroeke : Ik ben mij bewust van wat mij is overkomen. De Vlaamse Gemeenschap heeft de afgelopen 57 jaar de bereidheid getoond om veel in mij en in anderen te investeren. Ik ben hier opgegroeid. Ik heb mogen studeren. Ik heb mijn carrière hier mogen beginnen. Ik ben voor de tweede maal verkozen als parlementslid door een bepaald segment van de bevolking dat ik ter harte blijf nemen. Ben ik daar fier op ? Neen, ik ben mij daarvan bewust. Daarin schuilt juist de eigenheid, in het feit dat ik bewust ben van het identiteitsgevoel van mijn gemeenschap dat wordt uitgedrukt door bepaalde symbolen. Die symbolen liggen mij na aan het hart omdat het die van mijn gemeenschap zijn. Ik zal ze dus niet lukraak in vraag stellen.

Wat ga ik nog allemaal doen met die symbolen ? Ik ga er Europees mee functioneren. Ik wens ook mondiaal te functioneren vanuit mijn Vlaamse eigenheid die onderbouwd is met symbolen.

Mijnheer de minister, u vraagt zich luidop af of decreten een eeuwigheidswaarde bezitten. Natuurlijk is dat niet zo. Gisteren hebben we hier echter feest-

gevierd naar aanleiding van het dertigjarig bestaan van deze assemblee. Ik heb verteld wat bij de start is gebeurd. Uiteraard hebben we ondertussen de hymne, de vlag en de feestdag decretaal vastgelegd. Ik weet dat u het druk hebt, maar als u een minuutje tijd hebt, helpt u mij dan eens om het decreet te wijzigen ? Ik zou er immers graag nog een vierde onderdeel ter identiteitsbevestiging aan toevoegen. De eigenheid van onze gemeenschap zal immers pas echt tot uitdrukking komen met een betaalde feestdag voor alle 6 miljoen Vlamingen. We moeten het feest met zijn allen kunnen vieren en daarbij is een symbool nodig. Uiteraard is het onze dwingende plicht om de deelstaat Vlaanderen uit te bouwen. Artikel 1 van de Grondwet bepaalt immers dat België een federale staat is, samengesteld uit gemeenschappen en gewesten. We bestaan nog maar acht jaar ! We moeten de deelstaat niet enkel inhoudelijk uitwerken, maar ook door middel van symbolen. Als u dit vierde deel aan het decreet toevoegt, zullen we samen de hymne zingen.

De voorzitter : Mijnheer de minister, ik ben zeer gecharmeerd door uw antwoord. Ik wil u dan ook steunen door tegen de toon van een aantal anderen in te gaan. Zij zullen het misschien niet graag horen, maar heel wat Vlamingen hebben nog steeds een dubbelzinnige houding tegenover de symbolen van de Vlaamse Gemeenschap. Daarvoor bestaan heel wat historische verklaringen. Ik veronderstel dat het een van uw belangrijkste beweegredenen was om eens over de zaak na te denken. Een hele argumentatie opbouwen om niet over dit onderwerp te hoeven nadenken, komt door de beladenheid van de symbolen. Het is misschien geen goed idee om een debat aan te vangen, want dan komt alles wat we collectief proberen te verwerken en vergeten misschien opnieuw aan de oppervlakte. De manier waarop we omgaan met de symbolen heeft heel veel te maken met het verleden van de maatschappij en met de tegenstellingen die er nog steeds leven. Ik geef graag toe dat de symbolen minder beladen zijn voor de komende generaties. Misschien zullen zij er beter mee kunnen omgaan. Ik wil echter geen politieke conclusies trekken noch de symbolen in vraag stellen. Ik wilde enkel dit element van het debat even aanhalen.

Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, het spijt me dat u dit argument op tafel legt. Elke democratische Vlaming heeft de plicht om ervoor te zorgen dat de symbolen niet worden overgelaten aan het onverdraagzame Vlaanderen. Ik pleit dan ook voor een juist kader voor de symbolen, want ik wil er graag achter staan. De democra-

Van Hecke

tische Vlamingen moeten zich hoeden voor het versterken van het ondemocratische karakter van de symbolen die voor Vlaanderen staan. In de plaats van ze af te zweren, moeten we ze ontluizen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, uiteraard heeft iedereen het recht om te spreken, maar ik betreur uw slotwoorden. Ze getuigen van een tendentieuze verkramptheid die niet aan mij is besteed. Het is een verkramptheid die leeft onder bepaalde geledingen van de bevolking, maar ik kan ze niet begrijpen.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de voorzitter, ik begrijp uw redenering wel. Ik hoor haar bovendien dikwijls. Het verwondert me echter dat andere symbolen niet hetzelfde lot ondergaan. Toen Léon Degrelle naar het Oostfront vertrok, deed hij dat met de Belgische tricolore in de hand. Die Belgische tricolore is vandaag blijkbaar helemaal ontsmet of ontluisd. Het ene symbool moet blijkbaar decennialang de smet van een – inderdaad – onappetijtelijke geschiedenis met zich blijven meedragen, terwijl andere symbolen dat niet hoeven te doen. Heel veel hangt af van de attitude van de Vlamingen vandaag. Iedereen moet er zich voor hoeden de vooroordelen zelf te blijven bevestigen en in stand te houden. Wie toch zo graag nadenkt, moet hierover misschien ook eens nadenken.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over het ontwerp van uitvoeringsbesluit met betrekking tot het decreet over het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Grouwels tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamen-

werking, over het ontwerp van uitvoeringsbesluit met betrekking tot het decreet over het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, enkele maanden geleden werd dit decreet hier in het Vlaams Parlement goedgekeurd. Daarbij werden een aantal voorwaarden vastgelegd om voor subsidiëring in aanmerking te komen.

De minister heeft een driedeling in het leven geroepen : het gemeenschapscentrum, de gemeentelijke bibliotheek en het lokaal cultuurbeleid. De eerste twee beschikken over een duidelijke financiering, maar er zijn problemen bij de ondersteuning van het lokaal cultuurbeleid in Brussel, met name met de voorwaarden voor de ondersteuning van de financiering van de halftijdse of voltijdse cultuurbeleidscoördinatoren.

De minister wil met dit decreet de gemeenten juist stimuleren tot het voeren van een Nederlandstalig cultuurbeleid. Zeker gemeenten waar al erg weinig wordt gedaan voor de Vlaamse cultuur – de Brusselse gemeenten – kunnen een dergelijke stimulans goed gebruiken.

Het probleem kan als volgt worden geschetst. Bij de voorwaarden om voor subsidiëring van de cultuurbeleidscoördinator in aanmerking te komen, moet de gemeente beschikken over een erkende bibliotheek. Dit staat uitdrukkelijk gestipuleerd in artikel 22, paragraaf 1, punt 4. In het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad voldoen slechts 8 van de 19 gemeenten aan dit criterium, met name Anderlecht, Brussel-stad, Etterbeek, Evere, Jette, Schaarbeek, Sint-Agatha-Berchem en Sint-Pieters-Woluwe.

U hebt gelijk : ook Watermaal-Bosvoorde hoort daarbij en in Molenbeek is er een in de maak, wat dus een totaal geeft van 9 – bijna 10 – op 19.

De Vlaamse verenigingen van de overige gemeenten zullen dus a priori worden uitgesloten van de mogelijkheid tot het voeren van een integraal lokaal Nederlandstalig cultuurbeleid. Op deze wijze gaat u eigenlijk voorbij aan het uiteindelijke doel. De Vlamingen in deze gemeenten worden 'gestraft' door uitsluiting van het decreet lokaal cultuurbeleid omdat de gemeente hen in het verleden niet tegemoetkwam met een bibliotheek.

Grouwels

Waarom wordt in de uitvoeringsbesluiten geen overgangsmaatregel voor deze gemeenten opgenomen ? Immers, een cultuurbeleidscoördinator kan ook in deze gemeenten nuttige en waardevolle initiatieven helpen realiseren. En waarom niet de aanzet geven tot de oprichting van een Nederlandstalige bibliotheek ? Ik ben me er wel bewust van dat men zich voor bepaalde kleine gemeenten de vraag kan stellen of een Nederlandstalige bibliotheek daar überhaupt nodig is. *(Opmerking van minister Bert Anciaux)*

Ik wens enkel van het principe uit te gaan dat de gemeenten hun taak moeten opnemen. We hebben er namelijk steeds voor gepleit dat elke gemeente in Vlaanderen ook aandacht zou hebben voor die bibliotheek, voor leesbevordering, voor het stimuleren van het lezen, enzovoort. Iedereen beseft hoe belangrijk het is een taal goed onder de knie te krijgen.

Mijnheer de minister, begrijp me niet verkeerd : er wordt vaak gezegd dat bijvoorbeeld Koekelberg maar klein is en dat de bewoners dan maar naar de bibliotheek van Ganshoren moeten gaan. Toch hanteer ik samen met u het principe dat elke gemeente – ook in Brussel – over een Nederlandstalige bibliotheek moet kunnen beschikken. Toch zijn er dus nog gemeenten die geen Nederlandstalige bibliotheek hebben, waardoor het probleem rijst met betrekking tot het lokaal gemeentelijk cultuurbeleid in Brussel.

Mijnheer de minister, hebt u weet van deze lacune in het decreet waardoor aan het uiteindelijke doel voorbij wordt gegaan ? Is dit bewust ? Zo ja, waarom ? Zo neen, bent u van plan hier iets aan te doen ?

Denkt u aan een oplossing voor dit probleem door een overgangsperiode voor de betreffende gemeenten in het uitvoeringsbesluit in te voegen ? Zo ja, wanneer denkt u dit te ondernemen ? Zo neen, hebt u dan een andere oplossing om de nodige steun te verlenen aan de Vlamingen en hun organisaties binnen deze Brusselse gemeenten ?

De voorzitter : Ik wens in dit verband ook te verwijzen naar de discussie die op het einde van de maand juni over dit decreet in deze commissie werd gevoerd.

Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Ik wens eerst mevrouw Grouwels voor deze vraag te bedanken.

Om in het kader van het decreet lokaal cultuurbeleid een subsidie te krijgen voor de cultuurbeleidscoördinator enerzijds en voor het cultuurbeleidsplan anderzijds gelden inderdaad verschillende vereisten.

We hebben niets over het hoofd gezien, maar we hebben ook een decreet dat zoveel mogelijk overal toepasselijk is. Ik hou namelijk niet erg van uitzonderingen.

Zo moet de gemeente beschikken over een openbare bibliotheek. Dit geldt dus ook voor het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Daar beschikken 9 van de 19 gemeenten over een gemeentelijke openbare bibliotheek. Het zijn er 9 als men er Evere bij telt.

Ik heb deze vereiste precies opgenomen om de gemeenten te stimuleren tot investeren in bibliotheekwerk. De openbare bibliotheek vormt immers de basis van elk gemeentelijk cultuurbeleid en is mijns inziens dus onmisbaar.

Straf ik dan die tien Brusselse gemeenten, of straf ik dan de Vlamingen die in die tien Brusselse gemeenten wonen ? Dat denk ik niet, wel integendeel. Ik heb bewust in het decreet opgenomen dat er op het grondgebied van de gemeente een 'op basis van dit decreet gesubsidieerde bibliotheek' moet zijn. Er staat niet een 'gemeentelijke bibliotheek'. Dat laat toe dat er in die gemeenten een filiaal komt van de HOB, of zelfs een door de VGC, via de HOB en de gemeenten samen geëxploiteerde bibliotheek.

Om dat te stimuleren verhoog ik niet enkel de dotatie voor de HOB. De VGC moet ook een beleidsplan schrijven over het openbaar bibliotheekwerk in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, waarin niet alleen de eigen HOB aan bod komt, maar waarin een plan wordt ontwikkeld voor het bibliotheekwerk op het hele grondgebied.

Daarnaast kunnen twee Brusselse gemeenten ook samen een bibliotheekvoorziening uitbouwen. Ik ben ervan overtuigd dat de Vlaamse schepenen in Brussel, samen met de verantwoordelijken van de VGC en de HOB, nu reeds aan het onderzoeken zijn hoe een en ander in deze gemeenten kan worden ontwikkeld. Er moet geen overgangsperiode zijn, want telkens als dat vervuld is, komt men in aanmerking voor het decreet.

Anciaux

Daarnaast moeten we het probleem oplossen voor die gemeenten die niet in aanmerking komen voor subsidies voor hun cultuurbeleidsplan omdat ze niet over een openbare bibliotheek beschikken of omdat de gemeenteraad weigert er een op te richten. In dat geval kan de VGC eigen initiatieven ontwikkelen, wat ze trouwens al doet met de gemeenschapscentra. Deze inspanningen kunnen worden versterkt, want de VGC krijgt voor haar eigen cultuurbeleidsplan een subsidie van 2 miljoen frank voor de cultuurbeleidscoördinator plus 40 frank voor elke Vlaamse Brusselaar. Deze subsidies moeten ten goede komen aan de Vlaamse activiteiten en organisaties in het tweetalige gebied.

Ik ben er derhalve van overtuigd dat er in het nieuwe decreet voldoende stimuli aanwezig zijn om zowel de verantwoordelijken van de VGC als de Vlaamse schepenen een sterke positie te laten innemen in het cultuurbeleid in Brussel. Ik weet dat ze deze uitdaging ook zullen aannemen.

Mijnheer de voorzitter, ik wil nog wat bijkomende informatie geven. Alleen op basis van de 9 gemeenten Anderlecht, Brussel-stad, Etterbeek, Evere, Jette, Schaarbeek, Sint-Agatha-Berchem, Sint-Pieters-Woluwe en Watermaal-Bosvoorde kan ik u zeggen dat de subsidie voor de Vlamingen daar stijgt met 211 percent, met name van 27.887.924 frank naar 58.761.107 frank. Voor alle duidelijkheid wil ik zeggen dat de 300.000-norm in dit decreet wordt overschreden. We hebben het namelijk over minimum 300.000 inwoners, maar we vertrekken van een derde van het aantal inwoners. In Evere vraagt men om het tot 35 percent op te trekken, maar dan moet de VGC het in zijn totaliteit op een derde brengen. Dat wil dus zeggen dat we het hebben over 371.656 inwoners die meetellen voor de subsidie. Dat betreft dus de kleine 59 miljoen frank die naar de gemeenten gaat. Daarnaast stijgt de subsidie voor de VGC met 178 percent van 48.988.822 frank naar 87.121.165 frank, waardoor vanzelfsprekend nog veel meer nieuwe initiatieven kunnen worden ontwikkeld.

Iedereen is er zich van bewust dat het decreet niet zegt dat er een door de gemeente gesubsidieerde Nederlandstalige bibliotheek moet komen, maar een op basis van het decreet gesubsidieerde Nederlandstalige bibliotheek, wat heel wat mogelijkheden biedt. Dat is het belangrijkste element uit mijn antwoord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik dank de minister voor zijn geruststellend antwoord. Ik zou toch nog

iets willen weten. Betekent dit dan dat de VGC in de gemeenten waar er momenteel geen gemeentelijke bibliotheek is, zelf een cultuurcoördinator aan het werk zal stellen ? Wat betekent dat concreet voor het lokaal cultuurbeleid in die gemeentes ?

Minister Bert Anciaux : In die gemeenten waar men bij manier van spreken een filiaal van de HOB opricht, is er geen probleem, indien de gemeenteraad instemt met het intreden in het decreet. Dan komen zij in aanmerking voor de coördinaten of de 6 frank per inwoner. Het probleem rijst als er geen bibliotheek is. De VGC maakt dan een filiaal van de HOB. Er is geen enkele medewerking met de gemeente. Op dat moment kan aan de gemeente geen subsidie worden gegeven. Dat is opgevangen omdat we aan de HOB een sterk verhoogde subsidie geven.

De decreten van de Vlaamse Gemeenschap zijn niet verplicht. Dit kunnen we bij decreet niet wijzigen.

Mevrouw Brigitte Grouwels : De VGC moet zich daar in de plaats van de gemeente stellen en in voldoende lokale ondersteuning voorzien.

Minister Bert Anciaux : Dat doet ze reeds voor een groot gedeelte vandaag. Dat is in het decreet voor de VGC bepaald. Het decreet geeft voor de eerste maal een sterke impuls aan de gemeenten om mee te doen, omdat die laatsten er een heel stuk beter van worden. Het is een belangrijke doorbraak.

Ik had in mijn eerste beleidsbrief te weinig aandacht aan het gemeentelijk niveau besteed, maar met dit decreet is dit rechtgezet. Er worden de gemeenten kansen geboden om zich ten aanzien van de Vlaamse Gemeenschap waar te maken, maar er zijn een aantal vereisten aan verbonden, zoals het oprichten van de cultuurraad met alle verplichtingen die in het decreet worden bepaald.

In Brussel zal dit zeker een stimulans betekenen. De gemeente kan ook een bibliotheek oprichten en een politiek voor Vlaamse verenigingen voeren. Een vereiste blijft één euro subsidie voor het verenigingsleven per inwoner.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik wil opnieuw een bezorgdheid uiten. Ik hoop dat het overleg met de lokale actoren op cultureel vlak in Brussel wordt behartigd. U spreekt van de raden voor cultuur als een verplichting voor een gemeente. Ik hoop dat wat bij de Vlaamse lokale actoren leeft bij de initiatieven van de VGC wordt betrokken. Deze zorg

Van Hecke

heb ik eveneens voor Antwerpen geuit. De heer Vandenbossche zal dit voor Gent doen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dany Vandenbossche tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over graffiti binnen het kunstcircuit

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vandenbossche tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over graffiti binnen het kunstcircuit.

De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche : Mijnheer de voorzitter, velen onder ons hebben de jongste tijd een aantal vragen ontvangen van de vereniging van graffitikunstenaars. Deze vereniging blijkt overigens een bedrijf te zijn.

Ik heb het hier niet over taggers of over mensen die zomaar muren bekladden. Het gaat over legale, maar soms ook illegale initiatieven. Ik zal dit even toelichten met een voorbeeld uit mijn eigen stad. De Werregarenstraat in Gent is een complete graffitistraat. Zeven jaar geleden heeft het stadsbestuur de beschilderingen gefinancierd. Het station Brussel-Kapellenkerk is een ander voorbeeld. Hier zijn legale en illegale graffiti naast elkaar aangebracht.

In het kader van de bescherming van kunstwerken en van ons erfgoed wil ik er even op wijzen dat graffiti van de muren kan worden verwijderd. Zelfs legale kunstwerken kunnen worden overschilderd.

Ik wil er eveneens op wijzen dat het hier een erkende kunstvorm betreft. Op dit ogenblik zijn de werken van graffitikunstenaars in de grootste musea van de wereld terug te vinden. De heer Basquiat, een van de goeroes van de graffiti kunst, wordt algemeen als een belangrijk hedendaags kunstenaar erkend.

In het kader van de begrotingsbesprekingen hebben we de problematiek al even aangesneden. Het cultuurbeleid wordt niet enkel op het Vlaamse ni-

veau gevoerd. Voor een aantal nevenaspecten van het cultuurbeleid zijn we nog steeds op het federale niveau aangewezen.

Ik denk hierbij in eerste instantie aan de auteursrechten. Vallen deze kunstwerken onder de bescherming van het auteursrecht ? Deze vraag kan eenvoudig worden beantwoord. Aangezien het hier creaties betreft, vallen ze onder het auteursrecht. De vraag is natuurlijk of die werken ook worden beschermd.

Heeft de minister al eens nagedacht over de toekomst van die kunstwerken ? Wat zal er met die beschilderingen in het stadsbeeld gebeuren ? Zal men de graffiti zomaar verwijderen ? Het spreekt vanzelf dat heel wat graffiti niet verplaatsbaar is.

De voorzitter : Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux : Mijnheer de voorzitter, in zijn inleiding heeft de heer Vandenbossche gesteld dat graffiti onder het auteursrecht valt. Wat de legaal aangebrachte graffiti betreft, kan ik zijn redenering volgen. Wat illegaal aangebrachte graffiti betreft, heb ik hier evenwel mijn twijfels bij. Dergelijke graffiti is immers een schending van eigendom. Het gaat hier met andere woorden om strafbare feiten.

Aangezien de wet op het auteursrecht een federale bevoegdheid is, wil ik me hier tot dit beknopte standpunt beperken. Voor een analyse ten gronde verwijs ik graag naar de minister van Justitie, die trouwens een vraag over dit onderwerp heeft beantwoord tijdens de plenaire zitting van de Senaat van 8 november 2001.

Ik wil hier ook nog even wijzen op het per definitie vergankelijke karakter van graffiti. Het gaat hier sowieso om tijdelijke ingrepen in een straatbeeld. Deze schilderijen lokken reacties uit van voorbijgangers, worden door andere graffitikunstenaars of door taggers verrijkt of verminkt, en zullen uiteindelijk vervagen en verdwijnen.

Ik kan me inbeelden dat bepaalde graffiti die in de publieke ruimte wordt aangebracht, verdient om bewaard te blijven. Als dit op een weloverwogen manier en in samenspraak met alle betrokkenen gebeurt, kan ik dit enkel positief beoordelen. De beheerders van de publieke ruimte dienen dit geval per geval te beoordelen. Ik ga er immers van uit dat legale graffiti enkel tot stand komt indien er afspraken tussen de opdrachtgevers en de kunstenaar worden gemaakt. Het zijn deze afspraken en

Anciaux

de hieruit voortvloeiende vergunningen die deze werken hun legaal karakter verlenen.

De hele graffiti-problematiek is voor mij een onderdeel van de beeldende kunst en de schilderkunst. Ik heb dus geen behoefte om minder geëngageerd

te zijn ten opzichte van graffiti dan ten opzichte van beeldende kunst.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.44 uur.*
